

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2019/20:44

Onsdagen den 22 april

§ 1 Utrikes frågor

Utrikesminister Ann Linde (deltar per telefon)

Återrapport från videomöte den 3 april 2020

Information och samråd inför videomöte den 22 april 2020

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi öppnar dagens möte i EU-nämnden. På dagordningen har vi information och samråd inför det informella videomöte med utrikesministrarna som ska äga rum i eftermiddag. Vi börjar dock med återrapport från det förra informella videomötet den 3 april 2020.

Anf. 2 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Nämnden har fått en skriftlig rapport från mötet, och jag har inget att tillägga till den.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

För den som har velat se rapporten har den funnits tillgänglig i Bankhallen. Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till information och samråd inför dagens möte med utrikesministrarna och börjar med dagordningspunkt 2, Aktuella frågor.

Anf. 4 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Vi kommer i eftermiddag att ha en informell videokonferens mellan EU:s utrikesministrar. Eftersom rådsslutsatser inte kan antas vid informella möten kommer de som är aktuella – om Sydsudan, Moçambique och östliga partnerskapet – att antas skriftligen. Inför detta kommer sedvanligt skriftligt samråd med riksdagen att äga rum.

Den höga representanten Borrell väntas i inledningen till mötet ta upp aktuella frågor. Vi har fått information om att han planerar att ta upp covid-19-pandemin och sannolikt också Libyen, Afghanistan och Turkiets provbörningar i östra Medelhavet.

Utrikesministrarna har vid flera tillfällen diskuterat effekterna av covid-19-pandemin. Inför veckans utrikesministermöte har Borrell förutskickat en diskussion om den bredare utrikes- och säkerhetspolitiska kontexten till pandemin. Borrell konstaterar med rätta att EU:s grundläggande intressen inte har förändrats av covid-19 och att det finns ett behov av att diskutera hur den geopolitiska kontexten påverkas av pandemin. Hans upplägg denna gång är att särskilt diskutera situationen i närområdet och

vid kommande möten fokusera på Mellanöstern respektive Afrika. Det är en ansats som regeringen kan välkomna.

När många länder har valt att under pandemin bli mer inåtvända då frihandeln begränsas och geopolitiska spänningar ökar är det viktigt att stå fast vid att internationellt samarbete och solidaritet är viktigare än någonsin. Krisen får inte tillåtas undergräva den solidaritet som är grunden för EU-samarbetet och för den inre marknaden. EU måste fortsätta vara en stark röst för multilateralt samarbete och en regelbaserad världsordning. Det tydliga stödet för FN och WHO, som under den senaste veckan uttryckts från EU:s sida, är ett bra exempel på detta.

Efter en reflex som först var något isolationistisk och protektionistisk i många länder kan vi nu ändå se att vissa positiva steg har tagits. Vi ser ett ökat samarbete på EU-nivå och mellan medlemsstater för att hjälpa strandade medborgare världen över. Vi ser ett starkt stöd till särskilt utsatta länder och regioner liksom att vissa handelshinder på den inre marknaden har lyfts. Ett exempel som rör oss själva var Mölnlycke i Frankrike. Detta arbete måste fortsätta.

Låt mig vad gäller det konsulära samarbetet också passa på att som uppföljning till den information som utskottet tidigare har fått nämna att ca 5 500 svenska resenärer nu har fått UD:s och utlandsmyndigheternas hjälp med att resa hem med drygt 150 flyg. Detta har gjorts genom nordiskt samarbete och EU-samarbete och hittills 13 flygningar i svensk regi. Ytterligare ett par är planerade i veckan, alla med passagerare från andra nordiska länder och EU-länder. Vår uppskattning, med reservation för att osäkerheten är betydande, är att det finns ungefär 4 000 svenskar kvar. Men inte alla av dessa önskar hjälp från UD.

Vad gäller Libyen, där striderna fortsätter och där vi till och med sett avsiktliga och direkta attacker mot sjukhus, måste huvudbudskapet vara att vi måste få se respekt för krigets lagar, ett stopp för striderna och en återgång till FN-ledda förhandlingar om en politisk lösning.

Vi räknar med att Borrell kort kommer att ta upp Afghanistan med anledning av den politiska krisen efter presidentvalet och den amerikanska överenskommelsen med talibanerna i ett läge där det också finns betydande farhågor om att covid-19 kan komma att slå hårt mot landet.

Slutligen avser den höga representanten att informera om den senaste händelseutvecklingen i östra Medelhavet, där ett turkiskt provborrningsfartyg är på väg tillbaka till vattnen utanför Cypern.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar utrikesministern för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3, Ukraina och östliga partnerskapet.

Anf. 6 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Ukraina och östliga partnerskapet är uppsatt som en särskild dagordningspunkt på det informella videomötet. Möjligen kommer de två dagordningspunkterna att flyta ihop. Borrell har inte varit helt klar, och vi kommer för övrigt bara att tillåtas *ett* inlägg på hela mötet om alla frågor.

Som nämnden kanske erinrar sig fick den diskussion om Ukraina som skulle ha ägt rum i mars utgå från dagordningen på grund av det akuta

behovet av samråd om covid-19. I går hade 14 EU-länder i den så kallade Friends of Ukraine Group ett möte via video tillsammans med Ukrainas utrikesminister Kuleba. Det är viktigt att vi inte tappat fokus på konflikten i östra Ukraina, som fortsätter i skuggan av pandemin. Den 16 april inleddes en fångutväxling mellan Ukraina och de ryskstödda väpnade grupperna i östra Ukraina. Brott mot vapenvilan sker dock fortfarande så gott som dagligen.

Jag besökte Ukraina den 2 och 3 mars, det vill säga några dagar innan det resestopp som infördes på grund av covid-19. Vid kontaktlinjen kunde jag bevittna det sköra läget och den utomordentligt svåra situationen för lokalbefolkningen.

Ryssland vägrar alltså att erkänna sin roll i konflikten som part och som ytterst ansvarig. Man har tagit ytterligare steg för att stärka kontrollen över den olagliga annekteringen av Krim genom att färdigställa en bro och en järnvägsförbindelse till Ryssland samt genom en ny lagstiftning som förbjuder andra än ryska medborgare att äga egendom på halvön. EU har kritiserat detta.

Regeringen anser att det är av största betydelse att EU fortsätter att ge ett starkt budskap om Ukrainas strategiska betydelse för oss liksom om unionens omfattande och långsiktiga stöd för Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende. EU ska vara tydligt om Rysslands ansvar för genomförandet av Minsköverenskommelserna. EU ska också markera sitt fortsatta stöd till OSSE:s särskilda observatörsmission i Ukraina. Vi måste i alla sammanhang göra klart att vår klara position när det gäller annekteringen av Krim och aggressionen mot Ukraina står fast. EU bör samtidigt framhålla betydelsen av fortsatta reformer i Ukraina, särskilt rättsreformer, åtgärder mot korruption och ett gott genomförande av decentraliseringsreformer.

Arbetet med att förbereda nästa toppmöte med östliga partnerskapet har påbörjats. Sverige vill se en hög ambitionsnivå inför detta toppmöte. EU:s utrikestjänst och kommissionen presenterade den 18 mars ett gemensamt meddelande med titeln *Eastern Partnership policy beyond 2020: Reinforcing Resilience – an Eastern Partnership that delivers for all*. En fakta-pm om detta överlämnades till riksdagen i går. Utrikesrådet för politiska frågor har inbjudits att informera utrikesutskottet den 28 april.

Sverige välkomnar kommissionens initiativ att omfördela upp till 962 miljoner euro till stöd för att hantera effekterna av covid-19 i länderna inom det östliga partnerskapet. Stödet förutsätts fokusera på hälsosektorn, sårbara grupper och företag. I tillägg till detta betonar regeringen också vikten av att fortsätta att stödja civilsamhället i partnerskapsländerna. Civilsamhällets oberoende roll blir allt viktigare i ett läge där pandemin riskerar att användas som en förevändning för att inskränka demokrati och mänskliga rättigheter. Stöd till oberoende medier bör även fortsättningsvis prioriteras, också mot bakgrund av den mängd desinformation som följt i pandemins spår.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi tackar utrikesministern för i dag.

Innehållsförteckning

§ 1 Utrikes frågor

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Utrikesminister ANN LINDE (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Utrikesminister ANN LINDE (S)	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 Utrikesminister ANN LINDE (S)	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	3